

Határozatok Tára

MICHAL BOBEK
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2019. május 23.¹

C-239/18. sz. ügy

**Saatgut-Treuhandverwaltungs GmbH
kontra
Freistaat Thüringen**

(a Thüringer Oberlandesgericht [türingiai regionális felsőbíróság, Németország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal iránti kérelem – Növényfajták – Védelmi rendszer – A 2100/94/EK rendelet 14. cikkének (3) bekezdése és az 1768/95/EK rendelet 11. cikke – A betakarított termény mezőgazdasági termelő által történő felhasználása – A mezőgazdasági termelés ellenőrzésében részt vevő hivatalos szervek – Fogalom – A közösségi növényfajta-oltalmi jogok jogosultjának történő adatszolgáltatás kötelezettsége – Hatály – Az adatszolgáltatásra irányuló kérelem tartalma – Fajok vagy fajták – Az adatszolgáltatási kötelezettség alóli kivételek – Az adatok adatbázisból történő kinyerésével járó további teher vagy költség”

I. Bevezetés

1. A Saatgut-Treuhandverwaltungs GmbH (a továbbiakban: fellebbező) több, növényfajta-oltalmi jogokkal rendelkező vetőmag-nemesítő vállalkozást képvisel. Az uniós jog alapján növényrendszertani nemzetséghez és fajhoz tartozó fajták képezhetik közösségi növényfajta-oltalom tárgyát. E szellemi tulajdonhoz fűződő jogok jogosultjai díjazásban részesülnek az oltalmazott fajták felhasználásának ellentételezéseként. E célból a fajták jogosultjai bizonyos adatokat kérhetnek és kaphatnak a mezőgazdasági termelőktől, feldolgozóktól vagy a mezőgazdasági termelés ellenőrzésében részt vevő hivatalos szervektől díjazáshoz való joguk érvényesítése érdekében.

2. A Schulin ítéletben² és a Brangewitz ítéletben³ a Bíróság azon adatok típusával és körével foglalkozott, amelyeket az oltalmazott fajták jogosultjai kérhetnek a mezőgazdasági termelőktől, illetve a forgalmazóktól. A jelen ügyben a Bíróságtól az ismeretek kiegészítését kérik a jogosultak által *hivatalos szervekhez* intézett kérelmek tekintetében: milyen mértékben szerezhet be adatot (illetve milyen típusú adatot szerezhet be) az oltalmazott fajta jogosultja (mely) hivatalos szervektől a díjazáshoz való jogának gyakorlása érdekében?

¹ Eredeti nyelv: angol.

² 2003. április 10-i ítélet (C-305/00, EU:C:2003:218).

³ 2004. október 14-i ítélet (C-336/02, EU:C:2004:622).

II. Az uniós jogi háttér

A. Az alaprendelet

3. A közösségi növényfajta-oltalmi jogokról szóló, 1994. július 27-i 2100/94/EK tanácsi rendelet⁴ (a továbbiakban: alaprendelet) 5. cikkének (2) bekezdése a következőképpen szól:

„E rendelet alkalmazásában »fajta« [...] a legkisebb besorolású önálló növénycsoportosítás [...]”

4. A 13. cikk (2) bekezdése értelmében „[a] 15. és 16. cikk rendelkezéseinek sérelme nélkül, az oltalom alatt álló fajta fajtaösszetevői vagy betakarított terménye (a továbbiakban mindkettő: az anyag) vonatkozásában az alábbi tevékenységek kizárólag a jogosult felhatalmazásával folytathatók: a) előállítás vagy újbóli előállítás (többszörözés) [...]”.

5. Az alaprendelet 14. cikke „A közösségi növényfajta-oltalmi jogoktól való eltérések” címet viseli. E cikk (1) bekezdése értelmében „[a] 13. cikk (2) bekezdése ellenére és a mezőgazdasági termelés védelme érdekében a mezőgazdasági termelők jogosultak azon betakarított termény saját birtokukon történő felhasználására szaporítás céljából, amelyet valamely, közösségi növényfajta-oltalom alatt álló fajta (kivéve a hibrid vagy szintetikus fajtaikat) szaporítóanyagának saját birtokukon történő elültetése révén nyertek”.

6. Az alaprendelet 14. cikkének (2) bekezdése értelmében az (1) bekezdés rendelkezései kizárólag a (2) bekezdésben felsorolt mezőgazdasági növényfajokra alkalmazandók.

7. A fő rendelkezés, a 14. cikk (3) bekezdése a következőképpen szól:

„Az (1) bekezdésben foglalt korlátozás hatálybalépéséhez [helyesen: eltérés érvényesítéséhez], továbbá a nemesítő és a mezőgazdasági termelő jogos érdekeinek védelméhez szükséges feltételeket e rendelet hatálybalépését megelőzően a 114. cikk szerinti végrehajtási szabályokban kell megállapítani az alábbi szempontok alapulvételével:

- a mezőgazdasági termelő földbirtokának szintjén a birtok igényeihez szükséges mértékig nem lehet mennyiségi korlátozást előírni,
- a betakarított termény ültetés céljára feldolgozható maga a mezőgazdasági termelő által vagy a részére nyújtott szolgáltatás keretében más által, a tagállamoknak az említett betakarított termény feldolgozási folyamatára különösen annak érdekében megállapított esetleges korlátozásai sérelme nélkül, hogy a feldolgozásra kerülő termék azonossága biztosított legyen a feldolgozásból keletkezőével,
- a mezőgazdasági kistermelők nem kötelezhetők arra, hogy a jogosult részére bármiféle díjat fizessenek; mezőgazdasági kistermelőnek minősülnek a következők:
 - az e cikk (2) bekezdésében megjelölt növényfajok közül azok esetében, amelyekre az egyes szántóföldi növények termesztői számára igénybe vehető támogatások rendszeréről szóló, 1992. június 30-i 1765/92/EGK tanácsi rendelet [HL 1992. L 181., 12. o.] vonatkozik, mindazok a mezőgazdasági termelők, akik 92 tonna gabona termesztéséhez szükséges területnél nem nagyobb területen folytatnak növénytermesztést; a terület kiszámításánál a fent említett rendelet 8. cikkének (2) bekezdése alkalmazandó,

⁴ HL 1994. L 227., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 16. kötet, 390. o.

- egyéb, e cikk (2) bekezdésében megjelölt növényfajok esetében azok a mezőgazdasági termelők, akik megfelelnek egyes összehasonlítható, megfelelő feltételeknek,
- minden más mezőgazdasági termelő köteles méltányos díjat fizetni a jogosultnak, amelynek érzékelhetően alacsonyabbnak kell lennie, mint az adott területen ugyanazon fajta esetében a szaporítóanyag engedélyezett előállításért felszámított összeg; e méltányos díj mértéke az idő során változhat, figyelembe véve, hogy az adott fajta vonatkozásában milyen mértékben alkalmazzák az (1) bekezdésben foglalt korlátozást [helyesen: eltérést],
- kizárólag a jogosultak felelőssége figyelemmel kísérrni az e cikkben foglalt, illetőleg e cikk alapján elfogadott rendelkezések betartását; e figyelemmel kísérés megszervezéséhez nem kérhetik hivatalos szervek együttműködését,
- a vonatkozó adatokról a mezőgazdasági termelők és a feldolgozást végző szolgáltatók kötelesek a jogosultakat – azok kérelmére – tájékoztatni; a vonatkozó adatokról a mezőgazdasági termelés figyelemmel kísérésében részt vevő hivatalos szervek is nyújthatnak tájékoztatást, amennyiben azokhoz feladataik szokásos teljesítése során, külön fáradság és költség nélkül jutottak. E rendelkezések – a személyes adatok vonatkozásában – nem érintik a személyes adatok kezelése vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló közösségi és nemzeti jogszabályokat.”

B. A végrehajtási rendelet

8. A közösségi növényfajta-oltalomról szóló 2100/94/EK tanácsi rendelet 14. cikkének (3) bekezdésében biztosított mezőgazdasági mentesség érvényesítésének végrehajtási szabályairól [helyesen: a közösségi növényfajta-oltalmi jogokról szóló 2100/94/EK tanácsi rendelet 14. cikkének (3) bekezdésében biztosított eltérés érvényesítésének végrehajtási szabályairól] szóló, 1995. július 24-i 1768/95/EK bizottsági rendelet⁵ (a továbbiakban: végrehajtási rendelet) 11. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A jogosultnak írásban kell előterjesztenie valamely hivatalos szervhez intézett olyan kérelmét, amely bizonyos fajok vagy fajták [helyesen: bizonyos fajok vagy fajták anyagának] vetéssel történő felhasználásával vagy e felhasználás eredményével kapcsolatos adatszolgáltatásra irányul. A kérelemben a jogosult köteles megadni nevét és címét, valamint megjelölni azt a fajtát vagy fajtákat, amelyekről adatokat kér, úgyszintén a keresett [helyesen: kért] adatok típusát. A jogosult köteles jogosultságát igazolni.

(2) A hivatalos szerv – a 12. cikk rendelkezéseinek sérelme nélkül – a kért adatokat csak akkor tarthatja vissza, ha:

- nem vesz részt a mezőgazdasági termelés ellenőrzésében, vagy
- az adat kiszolgáltatását a jogosult számára a hivatalos szervek tevékenységének általános mérlegelési jogkörét [helyesen: a hivatalos szervek tevékenységével kapcsolatos általános mérlegelési jogkört] szabályozó közösségi rendelkezés vagy a tagállamok jogszabálya [helyesen: tagállami jogszabály] tiltja, vagy
- mérlegelési jogkörébe tartozik – az adat gyűjtésére vonatkozó közösségi vagy tagállami jogi szabályozás értelmében – az adat visszatartása, vagy
- a kért adat nem vagy többé már nem áll rendelkezésre, vagy

⁵ HL 1995. L 173., 14. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 18. kötet, 63. o.

- az adat a hivatalos szerv feladatainak szokásos ellátása során nem szerezhető meg, vagy
- az adat beszerzése csak további terhek vagy költségek árán biztosítható, vagy
- az adat kifejezetten olyan anyagra vonatkozik, amely nem tartozik a jogosult növényfajtái közé.

Az érintett hivatalos szervek tájékoztatják a Bizottságot a fenti harmadik francia bekezdésben említett mérlegelési jogkörük gyakorlásának módjáról.

(3) Az adatszolgáltatás során a hivatalos szerv a jogosultak között megkülönböztetést nem alkalmaz. A hivatalos szerv a kért adatokat szolgáltatathatja olyan másolatoknak a jogosult rendelkezésére bocsátásával, amelyeket a jogosult növényfajtáiról készült anyagban foglaltakhoz képest további adatokat tartalmazó iratokról készítettek, feltéve, hogy biztosítják a 12. cikkben foglalt rendelkezésekkel védett magánszemélyek minden azonosítási lehetőségének kizárását.

(4) Ha a hivatalos szerv a kért adatok visszatartásáról dönt, erről írásban tájékoztatja a kérelmező jogosultat, megjelölve döntésének okát.”

III. A tényállás, az eljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

9. A fellebbező egy főként német vetőmag-nemesítő vállalkozások nevében eljáró német vagyonkezelő társaság.⁶ Az említett vállalkozások Németországban növényfajta-oltalmi jogok jogosultjai és/vagy mezőgazdasági oltalmazott fajtákon fennálló kizárólagos hasznosítási jogok jogosultjai. E vállalkozások azzal bízták meg a fellebbezőt, hogy a saját nevében érvényesítse a jogosultakat az oltalom alatt álló növényfajták termesztéséből eredően megillető díjazáshoz való jogot.

10. A Landesverwaltungsamt (tartományi közigazgatási hivatal, Németország) által képviselt Freistaat Thüringen (Türingia szövetségi tartomány, a továbbiakban: ellenérdekű fél) feladata az uniós alapok monitoringja az Európai Mezőgazdasági Garanciaalapból (EMGA) és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtott támogatásoknak az 1306/2013/EU rendelet⁷ 7. cikke és a 907/2014/EU felhatalmazáson alapuló rendelet⁸ (I. mellékletének 1. A. részével összefüggésben értelmezett) 1. cikke szerinti igazgatása és ellenőrzése keretében.

11. A kérdést előterjesztő bíróság tájékoztatása szerint az uniós alapokból nyújtott támogatásokkal és a támogatási rendelkezések betartásának kapcsolódó figyelemmel kísérésével kapcsolatban az ellenérdekű fél adatokat tárol az Integriertes Verwaltungs- und Kontrollsystem (integrált igazgatási és ellenőrzési rendszer, a továbbiakban: IIER) adatbázisban. Ezen adatbázis az ellenérdekű fél területén működő mezőgazdasági üzemekre vonatkozó adatokat, többek között a támogatási kérelmet benyújtó mezőgazdasági termelők által szolgáltatott információkat tartalmazza. A termesztett növényfajokkal kapcsolatos információk nyilvánvalóan a vetésforgókra vonatkozó szabályok betartásának biztosítása céljából szerepelnek az adatbázisban.

⁶ A Bírósághoz benyújtott nemzeti ügyiratból kitűnik, hogy a fellebbező több mint 50 nemesítőt képvisel, amelyek nagyrészt németországi székhelyű vállalkozások, de közülük többen Dániában, Franciaországban, Hollandiában, és Lengyelországban telepedtek le.

⁷ A közös agrárpolitika finanszírozásáról, irányításáról és monitoringjáról és a 352/78/EGK, a 165/94/EK, a 2799/98/EK, a 814/2000/EK, az 1290/2005/EK és a 485/2008/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-i európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2013. L 347., 549. o.; helyesbítések: HL 2016. L 130., 7. o.; HL 2017. L 327., 83. o.; HL 2018. L 233., 3. o.).

⁸ Az 1306/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a kifizető ügynökségek és más szervek, a pénzgazdálkodás, a számlaelszámolás, a biztosítékok és az euro használata tekintetében történő kiegészítéséről szóló, 2014. március 11-i felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet (HL 2014. L 255., 18. o.; helyesbítés: HL 2017. L 107., 38. o.).

12. 2016. április 5-i levelével a fellebbező egy bizonyos, az IIER-adatbázisban tárolt adatkészlet átadását kérte. Az ellenérdekű fél a Thüringer Informationsfreiheitsgesetz (az információszabadságról szóló tübingiai törvény, a továbbiakban: ThürIFG) 9. §-ának (1) bekezdése alapján megtagadta az adatszolgáltatást.

13. 2016. december 23-án a fellebbező megindította a jelen keresetet a Landgericht Erfurt (erfurti regionális bíróság, Németország) előtt adatszolgáltatáshoz való jogának érvényesítése iránt. A fellebbező azt kérte, hogy az említett bíróság kötelezze az ellenérdekű felet arra, hogy közölje vele az adatbázisban tárolt alábbi adatokat:

- a mezőgazdasági üzemek neve és címe;
- az egyes üzemek növénytermesztésre szolgáló, hektárban kifejezett földterülete;
- a gabona- és burgonyafélékkel művelt, hektárban kifejezett földterületek.

14. A fellebbező arra hivatkozott, hogy a végrehajtási rendelet 11. cikkének növényfajokra is vonatkozó (1) bekezdése alapján jogosult adatokat szerezni az ellenérdekű féltől. A mezőgazdasági termelés ellenőrzésében részt vevő hivatalos szervként az ellenérdekű fél nem tarthatja vissza a kért adatokat, amelyek a rendelkezésére állnak, és további jelentős terhek vagy költségek nélkül megoszthatók. A fellebbező véleménye szerint nincsenek olyan nemzeti jogszabályok, amelyek alapján az ellenérdekű fél visszatartathatná az adatokat. Nem alkalmazható különösen a ThürIFG 9. §-ának (1) bekezdése. Az érdekeket a ThürIFG 9. §-ának (2) bekezdése szerint mérlegelve a fellebbező információhoz fűződő érdeke is nagyobb súllyal esik latba.

15. Az ellenérdekű fél a kereset elutasítását kérte, mivel az adatok visszatartásáról szóló határozata indokolt volt. Egyáltalán nem minősül hivatalos szervnek a végrehajtási rendelet 11. cikkének (1) bekezdése értelmében, mindenesetre azonban az említett rendelkezés csak a fajtákkal kapcsolatban biztosít adatszolgáltatáshoz való jogot. Ezenfelül a ThürIFG-ből következő visszatartási jog mellett azért is fennáll az adatok visszatartásának joga, mert a kért adatok beszerzése további terhekkel és költségekkel járna.

16. 2017. augusztus 17-i ítéletével a Landgericht Erfurt (erfurti regionális bíróság) elutasította a keresetet. Megállapította, hogy az ellenérdekű fél jogosult visszatartani az adatokat a végrehajtási rendelet 12. cikkével összefüggésben értelmezett 11. cikke (2) bekezdésének második és harmadik francia bekezdése alapján.

17. A fellebbező fellebbezést nyújtott be e határozat ellen a Thüringer Oberlandesgericht (tübingiai regionális felsőbíróság, Németország), a kérdést előterjesztő bíróság előtt.

18. Fellebbezésében a fellebbező arra hivatkozik, hogy a végrehajtási rendelet 11. cikkének (1) bekezdése alapján megilleti az ellenérdekű fél általi adatszolgáltatáshoz való jog, és hogy a hivatalos szervek általi adatszolgáltatáshoz való jog nem csak fajták tekintetében áll fenn. A fellebbezőre van bízva annak meghatározása, hogy milyen célra használja majd fel az adatokat. Az ellenérdekű fél adatai tájékoztatást nyújtanának a fellebbező számára különösen a mezőgazdasági termelők ténylegesen művelt földterületének nagyságáról és arról, hogy kit kell „mezőgazdasági kistermelőnek” tekinteni. Ily módon nem kellene maguktól a mezőgazdasági kistermelőktől adatok szolgáltatását kérnie. A fellebbező vállalta, hogy megtéríti az ellenérdekű félnek a kért adatok kikeresésével kapcsolatban esetlegesen felmerülő költségeket, például a szoftverprogramozási költségeket.

19. Az ellenérdekű fél szerint a Landgericht Erfurt (erfurti regionális bíróság) helyesen vélte úgy, hogy a fellebbező adatszolgáltatáshoz való jogát korlátozza a végrehajtási rendelet 11. cikke (2) bekezdésének második és harmadik francia bekezdése. Az IIER-adatbázis nem tartalmaz semmilyen fajtaspecifikus adatot, a kender vagy a komló esetének kivételével, a támogatást igénylő mezőgazdasági termelőknek ugyanis egyáltalán nem kell ilyen adatokat közölniük. Az ellenérdekű fél továbbá nem rendelkezik a kért adatok összeállításához szükséges, új, külön kereséshez nélkülözhetetlen saját programozási kapacitással sem. Az ilyen programozási szolgáltatások igénybevétele 6000 eurós költséget jelentene.

20. A Thüringer Oberlandesgericht (tübingiai regionális felsőbíróság) e ténybeli és jogszabályi háttér mellett függesztette fel az eljárást, és a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

„1) Fennáll-e [az 1768/95 rendelet] 11. cikkének (1) bekezdése alapján a hivatalos szervek általi adatszolgáltatáshoz való jog olyan helyzetben, amelyben a kérelem kizárólag növényfajokkal kapcsolatos adatszolgáltatásra irányul anélkül, hogy valamely oltalmazott fajtaival kapcsolatos adatszolgáltatásra is kiterjedne?

2) Feltéve, hogy az első kérdésre adandó válasz alapján fennáll ilyen adatszolgáltatáshoz való jog:

a) [Az 1768/95 rendelet] 11. cikke (2) bekezdésének első francia bekezdése értelmében a mezőgazdasági termelés ellenőrzésében részt vevő hivatalos szervről van-e szó abban az esetben, ha a hatóság a mezőgazdasági termelők uniós alapokból történő támogatásának monitoringjával foglalkozik, és e tekintetben a támogatást igénylő mezőgazdasági termelők olyan adatait tárolja, amelyek (növény)fajokra is vonatkoznak?

b) Jogosult-e a hivatalos szerv a kért adat visszatartására, ha az adatszolgáltatás a hivatalos szervnél található adatok harmadik személy általi feldolgozását és katalogizálását teszi szükségessé, és körülbelül 6000 eurós pénzügyi ráfordítást igényel? E szempontból lényeges, hogy a kérelmező kész-e átvállalni a felmerülő költségeket?”

21. A fellebbező, az ellenérdekű fél, a spanyol kormány, valamint az Európai Bizottság nyújtott be írásbeli észrevételt. Ugyanezek a felek a 2019. január 31-i tárgyaláson is előterjesztették észrevételeiket.

IV. Értékelés

22. A jelen indítvány felépítése a következő. Először előzetes pontosításokat teszek a közösségi növényfajta-oltalmi jogok rendszerének felépítésére és általános működésre vonatkozóan, különös tekintettel az alaprendelet 14. cikkének (3) bekezdésében szabályozott eltérésre (A.). Majd a végrehajtási rendelet 11. cikke alapján az oltalmazott fajták jogosultjai által a hivatalos szervektől kérhető adatok típusának kérdéskörével kapcsolatos első kérdéssel foglalkozom (B.). Végezetül pedig „a mezőgazdasági termelés ellenőrzésében részt vevő hivatalos szerv” fogalmával, valamint az azon kérdéskörrel foglalkozó második kérdést vizsgálom meg, hogy a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hivatalos szervek visszatartják-e a kért adatokat, ha azok átadása további feldolgozást, és esetlegesen további költségfordítást igényel (C.).

A. Az alaprendelet 14. cikkének (3) bekezdése szerinti eltérés

23. Az alaprendelet 13. cikke határozza meg a közösségi növényfajta-oltalmi jogok jogosultját megillető jogokat. A 13. cikk (2) bekezdése értelmében főszabály szerint kizárólag a jogosult felhatalmazásával folytatható az oltalom alatt álló fajta fajtaösszetevőinek vagy betakarított termésének (a továbbiakban mindkettő: az anyag) előállítás vagy újbóli előállítása (többszörözése).

24. Az alaprendelet 14. cikke eltérést biztosít a jogosult felhatalmazása megszerzésének követelménye alól (a továbbiakban: eltérés). A 14. cikk (1) bekezdése értelmében a mezőgazdasági termelés védelme érdekében a mezőgazdasági termelők jogosultak azon betakarított termés saját birtokukon történő felhasználására szaporítás céljából, amelyet valamely, közösségi növényfajta-oltalom alatt álló fajta (kivéve a hibrid vagy szintetikus fajtákat) szaporítóanyagának saját birtokukon történő elültetése révén nyertek. A 14. cikk (2) bekezdése az abban felsorolt mezőgazdasági növényfajokra korlátozza az eltérés lehetőségét. A 14. cikk (3) bekezdése értelmében végrehajtási szabályokban kell megállapítani az említett eltérés érvényesítéséhez szükséges feltételeket. E bekezdés a végrehajtási szabályok által alapul veendő szempontokat is meghatározza.

25. A végrehajtási rendelettel a Bizottság keretet adott az eltérés érvényesítésének a jogosult által képviselt nemesítő és a mezőgazdasági termelő jogos érdekeinek védelme céljából. Az eltérés mezőgazdasági termelő általi igénybevétele esetén utóbbinak „mértányos térítést” kell fizetnie a jogosultnak. A végrehajtási rendelet 5. cikkének (1) bekezdése értelmében a „mértányos térítés mértéke a jogosult és az érintett mezőgazdasági termelő közötti megállapodás tárgya”. A végrehajtási rendelet 5. cikkének (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy ha a jogosult és az érintett mezőgazdasági termelő nem kötött szerződést, „a térítés mértéke érzékelhetően alacsonyabb lesz [helyesen: mértékének érzékelhetően alacsonyabbnak kell lennie], mint az ugyanazon fajta legalacsonyabb kategóriájú hivatalos minősítéssel rendelkező szaporítóanyagának engedélyezett előállításáért ugyanabban a térségben felszámított összeg”.

26. Az eltérést igénybe vevő mezőgazdasági kistermelők nem kötelesek a jogosult részére *bármiféle* díjat fizetni. Az alaprendelet 14. cikke (3) bekezdésének harmadik francia bekezdése szerint mezőgazdasági kistermelőnek minősülnek – a növényfajtoktól függően – mindazok a mezőgazdasági termelők, akik 92 tonna gabona termesztéséhez szükséges területnél nem nagyobb területen folytatnak növénytermesztést, vagy akik megfelelnek egyes összehasonlítható, megfelelő feltételeknek.

27. Az így kialakított rendszerben annak ismerete, hogy *ki* vette igénybe az eltérést, kiemelkedő jelentőséggel bír a jogosultak számára ahhoz, hogy érvényesíteni tudják szellemi tulajdonhoz fűződő jogait, és megkaphassák az őket megillető (mértányos) díjat. A végrehajtási rendelet ezért számos olyan rendelkezést tartalmaz, amely lehetővé teszi a jogosultak számára, hogy több érintettől is adatokhoz jussanak. Jóllehet a Bíróság már értelmezte a fellebbező részvételével folytatott eljárásokban ezeket a mezőgazdasági termelők és feldolgozók által szolgáltatandó adatokra vonatkozó rendelkezéseket,⁹ a jelen ügy tárgyát kifejezetten az egyes hivatalos szervek által a jogosultaknak szolgáltatandó adatok típusa képezi.

B. Az első kérdés: a jogosultakat a hivatalos szervekkel szemben a végrehajtási rendelet 11. cikke alapján megillető adatszolgáltatáshoz való jog terjedelme

28. Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében azokkal az adatfajtákkal kapcsolatban vár felvilágosítást, amelyeket a végrehajtási rendelet 11. cikke alapján a jogosult kérelmére szolgáltatnia kell a hivatalos szervnek: *növényfajokkal* kapcsolatban is kaphat-e adatokat a jogosult, vagy kizárólag saját konkrét *fajtáira* vonatkozóan?

29. A fellebbező szerint az alaprendelet 14. cikke (3) bekezdésének – a végrehajtási rendelet 11. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett – hatodik francia bekezdése anélkül biztosít jogot a jogosultak számára a fajokkal kapcsolatos adatok hivatalos szervektől történő beszerzésére, hogy az adatszolgáltatásra irányuló kérelemnek valamely konkrét fajtára kellene vonatkoznia. A jogosultak különösen az alaprendelet 14. cikke (3) bekezdésének harmadik francia bekezdése

⁹ 2003. április 10-i Schulin ítélet (C-305/00, EU:C:2003:218); 2004. március 11-i Saatgut-Treuhandverwaltungsgesellschaft ítélet (C-182/01, EU:C:2004:135); 2004. október 14-i Brangewitz ítélet (C-336/02, EU:C:2004:622); 2012. november 15-i Raiffeisen-Waren-Zentrale Rhein-Main ítélet (C-56/11, EU:C:2012:713).

értelmében vett, a jogosultaknak történő díjfizetés kötelezettsége alól teljes mértékben mentesített „mezőgazdasági kistermelőket” azonosító adatokat is kaphatnak. Annak ismerete, hogy valamely mezőgazdasági termelő mezőgazdasági kistermelőnek minősül-e, lehetővé teszi a jogosult számára, hogy ne kérjen adatszolgáltatást, és ebből következően díjazást sem az ilyen mezőgazdasági kistermelőktől. A mezőgazdasági kistermelők azonban nem valamely konkrét fajtára, hanem a bizonyos növényfajok termesztésére szolgáló terület méretére tekintettel vannak meghatározva. A fellebbező szerint mindenestre a hivatalos szervet terhelő adatszolgáltatási kötelezettség szélesebb körű a mezőgazdasági termelőket terhelő adatszolgáltatási kötelezettségénél, mivel a 11. cikk nem határozza meg részletesen, hogy melyek azok a „lényeges” adatok, amelyekről tájékoztatást kell nyújtani.

30. A Bizottság szerint a végrehajtási rendelet 11. cikkének (1) bekezdése szerinti adatszolgáltatáshoz való jog nem korlátozódik a fajtákra. Az fajokra is kiterjedhet, azt megállapítandó, hogy mely mezőgazdasági termelők minősülnek mezőgazdasági kistermelőnek. Az adatszolgáltatásra irányuló kérelem tárgyát mindazonáltal valamely fajtának kell képeznie. A jogosultak ezért nem intézhetnek általános tartalmú, széles körű adatszolgáltatási kérelmeket a hivatalos szervekhez annak jelzése nélkül, hogy a mezőgazdasági termelők ténylegesen hozzájutottak-e oltalmazott fajták szaporítóanyagához. A Bizottság azt is megjegyzi, hogy a hivatalos szervek általi adatszolgáltatásra irányuló kérelem előterjesztésének lehetősége nem a dokumentumokhoz való hozzáféréshez vagy a közzféra adatainak (a 2003/98/EK irányelv¹⁰ szerinti) további felhasználásához való, mindenkit megillető autonóm jog. Az csupán a jogosultak és a mezőgazdasági termelők közötti jogviszonyhoz kapcsolódó magánjog.

31. Az ellenérdekű fél és a spanyol kormány azzal érvel, hogy a hivatalos szervekhez intézett adatszolgáltatási kérelmeknek fajok helyett konkrét fajtákra kell vonatkozniuk. A végrehajtási rendelet 11. cikkének – az alaprendelet 14. cikkének (3) bekezdésével összefüggésben értelmezett – (1) bekezdése alapján nem szerezhetők be a mezőgazdasági termelőkkel kapcsolatos általános adatok.

1. A hivatalos szervek által tárolt adatokhoz a végrehajtási rendelet 11. cikke alapján való hozzáférés terjedelme

32. Elöljáróban mindenekelőtt tisztázni kell a végrehajtási rendelet 11. cikkében foglalt különös rendelkezések és az alaprendelet 14. cikke (3) bekezdésének harmadik francia bekezdése, valamint az információkhoz való hozzáférésre vonatkozó nemzeti szabályok közötti viszonyt.

33. A kérdést előterjesztő bíróság kifejezetten az adatokhoz a végrehajtási rendelet 11. cikke alapján való hozzáférés terjedelmének értelmezését kéri. A fellebbező szerint e rendelkezés megfelelő jogalként szolgál többek között olyan adatok beszerzéséhez, amelyek lehetővé teszik számára a díjfizetés alól mentesített és ezért olyan „mezőgazdasági kistermelők” azonosítását, akiktől a jogosultaknak nem kell adatszolgáltatást kérniük.

34. A végrehajtási rendelet 11. cikke az alaprendelet 14. cikkének (3) bekezdésében biztosított eltérésnek szentelt végrehajtási jogi aktus egyik különös rendelkezése. Logikusan ezért összefüggésnek kell fennállnia az alaprendelet 14. cikke (3) bekezdésének és a végrehajtási rendelet 11. cikkének hatálya között. Mi több, a végrehajtási rendeletnek tiszteletben kell tartania elfogadása alapjának terjedelmét és korlátait.

35. Igaz, hogy az alaprendelet 14. cikke (3) bekezdésének harmadik francia bekezdése alkivétekként megemlíti a mezőgazdasági kistermelőket. Maga a végrehajtási rendelet azonban nem foglalkozik e kategóriával a hivatalos szervek által tárolt adatokhoz való hozzáférés szempontjából. A végrehajtási rendelet 11. cikke nem hivatkozik a mezőgazdasági kistermelőkre. A végrehajtási rendeletben csak a

¹⁰ A közzféra információinak további felhasználásáról szóló, 2003. november 17-i európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2003. L 345., 90. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 32. kötet, 701. o.).

díjazásra vonatkozó fejezetben foglalt 7. cikk említi a mezőgazdasági kistermelőket. Annak meghatározása céljából, hogy ki minősül mezőgazdasági kistermelőnek, e rendelkezés meghatározza az alaprendelet 14. cikke (3) bekezdésének harmadik francia bekezdése értelmében vett „növénytermesztésre szolgáló terület” fogalmát.¹¹ Nem kötelezi azonban a mezőgazdasági termelőket, a feldolgozókat vagy a hivatalos szerveket arra, hogy általános adatokat szolgáltatassanak a jogosultaknak az ilyen területek méretéről.

36. A következő szakaszban vizsgálom meg, hogy minderre tekintettel a végrehajtási rendelet 11. cikke (1) bekezdésének első mondatában szereplő „fajok” szó értelmezhető-e az alaprendelet 14. cikke (3) bekezdésének harmadik francia bekezdésére való utalásként. E ponton két rendszerszintű észrevételt kell tenni.

37. Először is, még ha a művelt területek méretére vonatkozó általános adatok lényegesek is bizonyos mértékben a jogosult díjazáshoz való jogának gyakorlása szempontjából, azok továbbra sem teszik lehetővé a jogosult számára a fajtáival kapcsolatos igények érvényesítését. Mindkét rendelet logikájának kiindulópontját a fajták felhasználása képezi, amihez képest a mezőgazdasági kistermelői jogállás egyfajta „védelmet” jelent. Nem pedig fordítva. Előzetes adatként ezért először azt kell megállapítani, hogy a mezőgazdasági termelők felhasználták-e vagy fel kívánták-e használni a bizonyos *fajták* anyagának elültetése révén nyert betakarított terményt. A mezőgazdasági kistermelőkre vonatkozó, az alaprendelet 14. cikke (3) bekezdésének harmadik francia bekezdésében foglalt kivétel csak később juthat szerephez azon mezőgazdasági termelők védelmi vonalaként, akik az alaprendelet 14. cikke (1) bekezdésének hatálya alá tartozó oltalmazott fajtákat termesztő mezőgazdasági termelők nagyobb halmazán *belül* megfelelnek a vonatkozó követelményeknek.

38. Másodszor azonban, még ha uniós jogi szempontból nem lenne is szükséges, hogy rendszertani kapcsolat álljon fenn az alaprendelet 14. cikke (3) bekezdésének harmadik francia bekezdése és a végrehajtási rendelet 11. cikke között, hangsúlyozni kell, hogy a végrehajtási rendelet 11. cikke ugyanakkor semmiképpen sem értelmezhető úgy, hogy kimerítően szabályozza a tárgykört a nemzeti hatóságokhoz intézett esetleges adatszolgáltatási kérelmeket illetően.

39. A tagállamokat valóban semmi nem akadályozza abban, hogy olyan típusú adatokhoz is hozzáférést biztosítsanak, amelyek nem tartoznak a 11. cikk hatálya alá. Az a körülmény, hogy az uniós jog nem szabályozza a bizonyos adatokhoz való hozzáférést, nem értelmezhető úgy, hogy az uniós jog „megtiltja a hozzáférést”, hanem éppen ellenkezőleg: uniós jogi tilalom hiányában az információkhoz való hozzáférésre vonatkozó fennmaradó *nemzeti* szabályokat kell továbbra is alkalmazni az uniós jog által nem kifejezetten szabályozott bármely és összes kérdésre. Az a körülmény, hogy a végrehajtási rendelet nem tartalmaz a jogosult számára a mezőgazdasági kistermelők azonosítását lehetővé tevő adatokhoz való hozzáférésre vonatkozó különös rendelkezéseket, pusztán azt jelenti, hogy a kérdéskör a nemzeti szabályok hatálya alá tartozik.

40. A jelen ügy körülményei között úgy tűnik, hogy a fellebbező a ThüriFG alapján terjesztette elő eredeti kérelmét (és e törvény alapján utasították el azt). Természetesen nem a Bíróság feladata, hogy megállapításokat tegyen és értékeléseket végezzen az előtte folyamatban lévő ügy tényállásával kapcsolatban, vagy hogy a nemzeti jogot értelmezze és alkalmazza. Hangsúlyozni kell azonban, hogy a jogosultak természetesen előterjeszthetnek nem konkrét fajtákkal kapcsolatos adatszolgáltatásra irányuló kérelmeket – és az adatokat beszerezhetik – a nemzeti jog alapján, ha a nemzeti jog ezt lehetővé teszi. Ha a jogosultak által beszerezni kívánt adatok nemzeti (közigazgatási) szervek birtokában vannak, és azok alapvetően nemzeti hatóságok által összegyűjtött adminisztratív információkra vonatkoznak, az információkhoz való hozzáférésre vonatkozó nemzeti szabályokat kell alkalmazni.¹²

¹¹ Lásd a végrehajtási rendelet hatodik preambulumbekzdését is, amely szerint a Bizottság figyelemmel kíséri a „mezőgazdasági kistermelők” meghatározásának hatását a díjazás szerepére.

¹² Lásd például: a Buccioni ügyre vonatkozó indítványom (C 594/16, EU:C:2018:425, 32. pont).

41. Hangsúlyozni kívánom ezt a szempontot, hogy egyértelművé tegyem, a végrehajtási rendelet 11. cikke nem értelmezhető egyszerre megszorítóan és kimerítően: megszorítóan úgy, hogy nem vonatkozik a fajokra, és kimerítően úgy, hogy kimerítően szabályozza a tárgykört, és ily módon ténylegesen kizárja az információkhoz való hozzáférésre vonatkozó nemzeti szabályok párhuzamos alkalmazását.

42. A következő szakaszban ismertetett indokok alapján kénytelen vagyok egyetérteni az ellenérdekű féllel az első pontban: a végrehajtási rendelet 11. cikke alapján a hivatalos szervekhez intézhető, adatszolgáltatásra irányuló kérelmek valóban a kérelmet előterjesztő jogosult fajtáihoz kapcsolódnak. A fajokkal kapcsolatos adatoknak a 11. cikk hatálya alól történő kizárása mindazonáltal szükségszerűen azt jelenti, hogy ezen „űrt” továbbra is a nemzeti jog tölti ki, és az érintett jogosultak a nemzeti jog alapján terjeszthetnek elő fajokkal kapcsolatos kérelmeket.

2. A 11. cikk hatálya – fajták vagy fajok?

43. Adott esetben két szövegen alapuló érv is arra utal, hogy az adatszolgáltatásra irányuló kérelmek főszabály szerint *fajokra* vonatkoznak.

44. A végrehajtási rendelet 11. cikke (1) bekezdésének első mondata ugyanis egyrészt kifejezetten „fajokat” említ: „A jogosultnak írásban kell előterjesztenie valamely hivatalos szervhez intézett olyan kérelmét, amely bizonyos *fajok* vagy fajták anyagának vetéssel történő felhasználásával vagy e felhasználás eredményével kapcsolatos adatszolgáltatásra irányul” (kiemelés tőlem).

45. Másrészt feltételezve, hogy a végrehajtási rendelet 11. cikke az alaprendelet 14. cikke (3) bekezdése harmadik francia bekezdésének végrehajtására irányul, ez utóbbi rendelkezés a 14. cikk (2) bekezdésében felsorolt növény*fajok* termesztésére szolgáló terület méretére tekintettel határozza meg a „mezőgazdasági kistermelőket”.

46. Ezen indokok miatt a „fajok” szónak a végrehajtási rendelet 11. cikkének (1) bekezdésében való szerepeltetése úgy is értelmezhető, hogy az a „mezőgazdasági kistermelők” azonosítása céljából lehetővé teszi az e fajok termesztésére szolgáló földterület méretével kapcsolatos adatszolgáltatás kérését.

47. E két, szövegen alapuló érvtől eltekintve azonban vajmi kevés jogi érv szól a végrehajtási rendelet 11. cikkének fellebbező által támogatott értelmezése mellett. Az említett rendelkezés további nyelvtani, de mindenekelőtt rendszertani és teleológiai értelmezése egyértelműen arra utal, hogy a jogosultak által a hivatalos szervekhez intézett adatszolgáltatási kérelmeknek a kérelmet előterjesztő jogosult konkrét *növényfajtáira* kell vonatkozniuk.

48. Először is, és a *szöveg* szintjén maradva, a végrehajtási rendelet 11. cikke (1) bekezdésének második és harmadik mondata egy megfelelő adatszolgáltatási kérelem által kielégítendő konkrét követelményeket határoz meg. E követelmények szerint a jogosult köteles többek között „megjelölni azt a *fajtát* vagy *fajtákat*, amelyekről adatokat kér”, és „jogosultságát igazolni” (kiemelés tőlem). Mivel az alaprendelet 5. cikkének (1) bekezdése értelmében közösségi *növényfajta*-oltalom tárgyát jogszerűen csak növényrendszertani nemzetséghez és fajhoz tartozó *fajta* – nem pedig általában véve faj – képezheti, a 11. cikk (1) bekezdéséből meglehetősen egyértelműen az következik, hogy az adatszolgáltatásra irányuló kérelmeknek fajtákra kell vonatkozniuk.

49. E következtetést alátámasztja a végrehajtási rendelet 11. cikke (2) bekezdése hetedik francia bekezdésének szövege is, amely szerint a hivatalos szervek visszatárhathják a kért adatokat, ha „az adat kifejezetten olyan anyagra vonatkozik, amely nem tartozik a jogosult *növényfajtái* közé” (kiemelés tőlem). Némileg furcsa lenne azzal érvelni, hogy a végrehajtási rendelet 11. cikkének (1) bekezdése lehetővé teszi a jogosultak számára, hogy fajokkal kapcsolatos adatokat kérjenek és kapjanak, miközben ugyanezen 11. cikk későbbi rendelkezései lehetővé teszik az ilyen adatok (azonnali) visszatartását.

50. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint valamely uniós jogi rendelkezés értelmezéséhez nemcsak annak kifejezéseit, hanem szövegkörnyezetét, és annak a szabályozásnak a rendszerét és célkitűzéseit is figyelembe kell venni, amelynek az részét képezi.¹³ A jelen esetben a teleológiai és rendszertani értelmezés szintén egyértelműen amellett szól, hogy az adatszolgáltatásra irányuló kérelmek konkrét *fajtákra* vonatkoznak.

51. Az eltérés célja kettős: a mezőgazdasági termelés védelme, egyidejűleg biztosítva, hogy a mezőgazdasági termelő (méltányos) díjat fizessen a jogosultnak. A végrehajtási rendelet 2. cikke hangsúlyozza a mezőgazdasági termelő és a jogosult érdekei között fennálló észszerű egyensúly fenntartásának szükségességét olyan esetben, amelyben a mezőgazdasági termelő a jogosult egy vagy több fajtájához tartozó betakarított terményt a gazdaságában egy vagy több helyen történő elvetéssel hasznosította. Abból a körülményből, hogy a jogosult érdekeire hatással van *fajtaínak* a mezőgazdasági termelő általi felhasználása, az következik, hogy a jogosultnak saját érdekei védelmében konkrét adatokra van szüksége az eltérés alkalmazási körébe tartozó *fajtákkal*, mégpedig az alaprendelet 14. cikkének (2) bekezdésében meghatározott növényfajokhoz tartozó oltalmazott fajtákkal (kivéve a hibrid vagy szintetikus fajtákat)¹⁴ kapcsolatban.

52. Az adatszolgáltatással kapcsolatban az alaprendeletben és a végrehajtási rendeletben meghatározott általános rendszert illetően a végrehajtási rendelet 11. cikkét a Bíróság által értelmezett 8. és 9. cikkével együtt kell vizsgálni.

53. Az alaprendelet 14. cikke (3) bekezdésének hatodik francia bekezdéséből következően nem csak a hivatalos szervek kötelesek a jogosultnak adatokat szolgáltatni a végrehajtási rendelet 11. cikke alapján. A végrehajtási rendelet 11. cikke csupán egy a 4. fejezet rendelkezései közül. Ebben az adatszolgáltatásra vonatkozó fejezetben a 8. és 9. cikk a mezőgazdasági termelő, illetve a feldolgozó által a jogosult rendelkezésére bocsátandó adatokra vonatkozó szabályokat tartalmaz. Mindkét rendelkezés egyértelművé teszi, hogy a mezőgazdasági termelők és a feldolgozók által rendelkezésre bocsátandó adatok szintén *fajtákra*, nem pedig fajokra vonatkoznak. Emellett a végrehajtási rendelet 8. cikkének (4) bekezdése és 9. cikkének (4) bekezdése szerint adatszolgáltatásra irányuló kérelmében a jogosult köteles megadni „annak vagy azoknak a fajtáknak a megnevezését, amelyekkel kapcsolatban adatokat igényel, valamint a vonatkozó közösségi növényfajta-oltalomra vagy oltalmakra való utalást, illetőleg utalásokat”. Ha a mezőgazdasági termelő vagy a feldolgozó igényli, „a jogosultságot igazolni kell”.

54. Ezen intézkedések látszólag már meglehetősen egyértelműek annyiban, amennyiben főszabály szerint a jogosult csak fajtákkal kapcsolatos adatokat kérhet és kaphat a mezőgazdasági termelőktől vagy feldolgozóktól. A Bíróság egy lépéssel még ennél is tovább ment akkor, amikor e rendelkezéseket meglehetősen megszorítóan értelmezte Schulin ítéletében és Brangewitz ítéletében.¹⁵

13 Lásd például: 2017. október 12-i Kamin und Grill Shop ítélet (C-289/16, EU:C:2017:758, 22. pont); 2017. október 19-i Vion Livestock ítélet (C-383/16, EU:C:2017:783, 35. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

14 E korlátozás az alaprendelet 14. cikkének (1) bekezdéséből következik.

15 2003. április 10-i Schulin ítélet (C-305/00, EU:C:2003:218); 2004. október 14-i Brangewitz ítélet (C-336/02, EU:C:2004:622).

55. A Schulin ítéletben a Bíróság megállapította, hogy a jogosult tájékoztatást kérhet a mezőgazdasági termelőtől, *amint arra utaló körülményről szerez tudomást*, hogy az utóbbi igénybe vette vagy igénybe fogja venni az alaprendelet 14. cikkének (1) bekezdésében biztosított eltérést,¹⁶ és így saját birtokán szaporítás céljából felhasználta vagy fel fogja használni azon betakarított terményt, amelyet valamely, közösségi növényfajta-oltalom alatt álló és az alaprendelet 14. cikkének (2) bekezdésében felsorolt mezőgazdasági növényfajok valamelyikéhez tartozó *fajta* (kivéve a hibrid vagy szintetikus fajtákat) szaporítóanyagának saját birtokán történő elültetése révén nyert.¹⁷ Ellentétes lenne ezért az uniós joggal pusztán azért, mert ez a foglalkozásuk, minden mezőgazdasági termelőtől, még azoktól is, akik sohasem ültették el valamely közösségi növényfajta-oltalom alatt álló, a 14. cikk (2) bekezdésében felsorolt növényfajok valamelyikéhez tartozó fajta szaporítóanyagát, azt kérni, hogy a jogosultat – kérelmére – tájékoztassák minden lényeges adatról.¹⁸

56. A Bíróság lényegében ugyanezt a választ adta a feldolgozókkal kapcsolatban a Brangewitz ítéletben, habár némileg nyitottabban, feltehetően annak érdekében, hogy figyelembe vegye a feldolgozókat a mezőgazdasági termelőkhez képest jellemző sajátosságokat. A Bíróság megállapította, hogy az alaprendelet 14. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni a végrehajtási rendelet 9. cikkével összefüggésben, hogy amennyiben a jogosult arról a körülményről szerez tudomást, hogy a feldolgozást végző szolgáltató – ültetés céljára – feldolgozta vagy fel kívánja dolgozni azt a betakarított terményt, amelyet a mezőgazdasági termelők a jogosult privilegizált fajtája szaporítóanyagának elültetése révén nyertek, a feldolgozást végző szolgáltató – amennyiben a vitatott fajtát bejelentették neki, vagy az ismert volt számára – *nemcsak* azon mezőgazdasági termelők tekintetében köteles megadni a lényeges adatokat a jogosultnak, akikre vonatkozólag a jogosult arra utaló jelekkel rendelkezik, hogy betakarított terményüket a szolgáltató feldolgozta vagy fel kívánja dolgozni, *hanem* valamennyi más mezőgazdasági termelő tekintetében *is*, akiknek az érintett fajta szaporítóanyagának elültetése révén nyert betakarított terményét feldolgozta vagy fel kívánja dolgozni.¹⁹

57. Ilyen körülmények között korántsem világos, hogy miért kellene a hivatalos szerveket ugyanazon rendszerben – egy ráadásul (a szolgáltatandó adatok) típusában is eltérő – sokkal szélesebb körű adatszolgáltatási kötelezettségnek terhelnie.

58. Ez különösen egy jelentős rendszertani ok miatt van így: az alap- és a végrehajtási rendelet által szabályozott általános rendszerben úgy tűnik, hogy nem elsősorban a hivatalos szervek feladata, hogy a lényeges adatokról tájékoztatást nyújtsanak a jogosultaknak ahhoz, hogy gyakorolhassák a díjazáshoz való jogukat.²⁰

59. Egyrészt úgy tűnik, hogy az alaprendelet 14. cikke (3) bekezdésének ötödik és hatodik francia bekezdése hierarchiát állít fel a jogosultak adatszolgáltatásra irányuló kérelmeinek címzettjei között. E rendelkezések meglehetősen kategorikusan kijelentik, hogy kizárólag a jogosultak felelőssége figyelemmel kísérni az eltérésre vonatkozó szabályok betartását, és nem kérhetik hivatalos szervek együttműködését. A jogosultaknak elsősorban a mezőgazdasági termelőktől és a feldolgozást végző szolgáltatóktól kell beszerezniük az adatokat, és csak másodsorban a hivatalos szervektől.²¹

16 2003. április 10-i ítélet (C-305/00, EU:C:2003:218, 63. pont).

17 Uo., 72. pont.

18 Uo., 57. pont.

19 2004. október 14-i ítélet (C-336/02, EU:C:2004:622, 65. és 66. pont).

20 De ez nem csak e tekintetben igaz – ugyanezt a logikát ismétli meg és hangsúlyozza a végrehajtási rendelet 16. cikkének (1) bekezdése.

21 Az említett rendelkezésekből emellett az következik, hogy míg főszabály szerint a mezőgazdasági termelők és a feldolgozást végző szolgáltatók *kötelesek* minden lényeges adatról tájékoztatást nyújtani, addig bizonyos hivatalos szervek *nyújthatnak* minden lényeges adatról tájékoztatást több feltétel teljesülése esetén.

60. A Bíróság már hangsúlyozta, hogy miután az 1768/95 rendelet az alaprendelet 14. cikkének (1) bekezdésében foglalt eltérés érvényesítésének feltételeit meghatározó végrehajtási szabály, rendelkezéseiből nem származhat több kötelelem, mint amennyi az alaprendelet alapján fennáll.²²

61. A fellebbező (és részben a Bizottság) által javasolt értelmezés elfogadásával az a probléma, hogy a feje tetejére állítaná az alaprendelet logikáját és rendszerét a végrehajtási rendelet rendkívül kiterjesztő értelmezésével: ez esetben a hivatalos szervek válnának ténylegesen minden – mind fajtákkal, mind fajokkal kapcsolatos – adatszolgáltatási kérelem elsődleges címzettjeivé. Amint azt a jelen indítvány következő szakaszában kifejttem, nem tagadom, hogy e megközelítés észszerű lehet az egyes mezőgazdasági termelők adminisztratív terheinek és minden érintett általános adminisztratív feladatainak csökkentése szempontjából. Egyértelmű azonban, hogy ez a törekvés aligha kezelhető a végrehajtási rendelet egyik különálló rendelkezésével kapcsolatos egyszerű értelmezési kérdésként.

62. Másrészt a végrehajtási rendelet 8. és 9. cikkéhez képest a 11. cikk szűkebb hatályúnak tűnik, mivel e cikk (2) bekezdése több kivételt is meghatároz a hivatalos szervek adatszolgáltatási kötelezettsége alól azzal, hogy e kivételek némelyike adott esetben rendkívül széles körű. Különösen a 11. cikk (2) bekezdésének második és harmadik francia bekezdése meglehetősen nagy mértékben igazodik a nemzeti joghoz: a hivatalos szervek egyszerűen megtagadhatják a kért adatok kiadását, ha a hivatalos szervek tevékenységével kapcsolatos mérlegelési jogkört szabályozó nemzeti jog tiltja az adatszolgáltatást. Ezért a hivatalos szervek adatszolgáltatási kötelezettségének terjedelme szűkebbnek tűnik a mezőgazdasági termelők vagy a feldolgozók ilyen kötelezettségéhez viszonyítva. Ennélfogva – megint csak rendszertani szempontból – a hivatalos szerveket terhelő adatszolgáltatási kötelezettség terjedelme nehezen értelmezhető kiterjesztőbben, mint a mezőgazdasági termelőket és a feldolgozókat terhelő megfelelő kötelezettség.

63. Ebből az következik, hogy – az uniós szabályozás jelen állása szerint – a végrehajtási rendelet 11. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy e rendelkezés alapján a szóban forgó jogosult konkrét oltalmazott *fajtáira* tekintettel kell megfogalmazni a hivatalos szervekhez intézett adatszolgáltatási kérelmeket. E rendelkezés mindazonáltal nem akadályozza a tagállamokat abban, hogy az információkhoz való hozzáférésre vonatkozó nemzeti szabályozás alapján hozzáférést biztosítsanak a hivatalos szervek *fajokkal* kapcsolatos adataihoz.

3. A rendszer működése és működőképessége

64. Véleményem szerint a fellebbező – és bizonyos mértékben a Bizottság – által amellelt felhozott legerősebb érvek, hogy a fajokkal kapcsolatos adatszolgáltatást a végrehajtási rendelet 11. cikkének hatálya alá kell vonni, nem jogi jellegűek. Ezen érvek a végrehajtási rendelet által létrehozott rendszer gyakorlati működésére (vagy inkább működésének hiányára) vonatkoznak.

65. A fellebbező szerint a hivatalos szervek általi, a mezőgazdasági kistermelők azonosítását lehetővé tevő adatszolgáltatás hatékonyabbá és az összes érintett számára kevésbé megterhelővé és költségessé tenné a díjazáshoz való jog gyakorlásának folyamatát. Olyan értelmezést javasolva, amely lehetővé tenné, hogy a fajok is a 11. cikk hatálya alá tartozzanak, a Bizottság a tárgyaláson elismerte, hogy a végrehajtási rendelet egy régi másodlagos jogi aktus, amely ezért (értelmezés útján) korszerűsítésre szorul.

66. Az írásbeli észrevételekben és a tárgyaláson előadottak megerősítették, hogy az eltérés gyakorlati működése meglehetősen összetett.

²² E megállapítást a Bíróság a mezőgazdasági termelőket illetően a 2003. április 10-i Schulin ítéletben (C-305/00, EU:C:2003:218, 60. pont), a feldolgozókat illetően pedig a 2004. október 14-i Brangewitz ítéletben (C-336/02, EU:C:2004:622, 48. pont) tette.

67. Az eltérésnek a mezőgazdasági termelés (azaz a mezőgazdasági termelők érdekeinek) védelme érdekében történő igénybevétele esetén a gyakorlatban némileg bonyolultnak tűnhet annak biztosítása, hogy a jogosultak megkapják az őket megillető (méltányos) díjat (azaz a nemesítőket képviselő jogosultak érdekeinek biztosítása). Az e szempontból leglényegesebb adatokat nehéznek tűnik beszerezni az ítélkezési gyakorlat által értelmezett vonatkozó rendelkezésekben meghatározott eljárási szabályozás miatt.²³ E következtetés még inkább megalapozottnak tűnik a „szokásos” helyzethez viszonyítva, amelyben az eltérést igénybe venni nem képes mezőgazdasági termelők oltalmazott fajtákat használnak fel. Ilyen helyzetben a jogosultak könnyebben tudják érvényesíteni szellemi tulajdonhoz fűződő jogait, mivel felhatalmazásukra van szükség, és a jogosultak ezért már előre hozzájutnak az oltalmazott fajták felhasználására vonatkozó szükséges információkhoz.

68. Emlékeztetni kell arra, hogy a végrehajtási rendelet 2. cikkének (2) bekezdése értelmében „[a jogosult és a mezőgazdasági termelő] jogos érdek[ein]ek védelme nem tekinthető biztosítottnak, ha egy vagy több ilyen érdek jelentősen sérül anélkül, hogy a közöttük fennálló észszerű egyensúly fenntartásának szükségességére [...] figyelmet fordítanak”. A Schulin ítélet és a Brangewitz ítélet együttes hatása azonban a gyakorlatban meglehetősen nehézé teszi az adatok mezőgazdasági termelőktől (vagy feldolgozóktól) történő beszerzését. Amint azt fent kifejtettem,²⁴ a Bíróság megállapította, hogy a jogosult tájékoztatást kérhet a mezőgazdasági termelőtől, amint *arra utaló körülményről* szerez tudomást, hogy a mezőgazdasági termelő igénybe vette vagy igénybe fogja venni az alaprendelet 14. cikkének (1) bekezdésében biztosított eltérést.²⁵ A Bíróság hozzátette, hogy „a jogosultnak képesnek kell lennie arra, hogy intézkedéseket tegyen a valamelyik oltalmazott növényfajtájának szaporítóanyagát megvásárló mezőgazdasági termelők nevének és címének kiderítésére, bármilyen hosszú is a jogosult és a mezőgazdasági termelő közötti forgalmazási lánc.”²⁶ Sőt „[m]i több, [az alaprendelet] 13. cikke (2) bekezdésének második albekezdése alapján a jogosult megkövetelheti forgalmazóitól, hogy rögzítsék a valamelyik növényfajtájának szaporítóanyagát megvásárló mezőgazdasági termelők nevét és címét”.²⁷

69. A fellebbező mindazonáltal – anélkül, hogy ezt az eljárás bármely más résztvevője vitatta volna – meglehetősen meggyőzően kifejtette a tárgyaláson, hogy a forgalmazókra hagyatkozás miatt nem alkalmas igazán a jogosultak jogainak érvényesítésére. Állítólag nem létezik ilyen forgalmazási lánc, amennyiben a fellebbező által képviselt jogosultak nem forgalmazzák vetőmagjaikat, hanem előállítási és forgalmazási engedélyeket adnak. A vetőmagokat így tulajdonképpen más vállalkozások forgalmazzák, ami két különböző problémát vet fel. E vállalkozások egyrészt vonakodnak megadni ügyfeleik nevét titoktartási okokból. Másrészt a forgalmazási láncban lejjebb elhelyezkedő vállalkozások arra való megkérése, hogy szolgáltatassák ki ügyfeleik nevét, versenyjogi problémákat is felvethet.

70. Ezért a mezőgazdasági termelő (vagy a feldolgozó) és a jogosult között létrejött, a végrehajtási rendelet 8. cikkének (1) bekezdésében és 9. cikkének (1) bekezdésében előírtaknak megfelelően az előbbi által az utóbbi rendelkezésére bocsátandó lényeges adatokat meghatározó szerződés hiányában nem tűnik a gyakorlatban túl egyszerűnek, hogy a jogosult adatokat szerezzen a mezőgazdasági termelőktől vagy feldolgozóktól.

23 Meg kell jegyezni, hogy a Bíróság a Schulin ítéletben kifejezetten megállapította, hogy „a jogosult adatszolgáltatáshoz való jogának gyakorlati nehézségei[...] abból erednek, hogy valamely növény egyszerű vizsgálata nem képes egyértelmű választ adni arra a kérdésre, hogy az a betakarított termés felhasználásából vagy vásárlás útján beszerzett vetőmagból keletkezett-e”. 2003. április 10-i ítélet (C-305/00, EU:C:2003:218, 63. pont).

24 Lásd a jelen indítvány 55. és 56. pontját.

25 2003. április 10-i Schulin ítélet (C-305/00, EU:C:2003:218, 63. pont).

26 Uo., 66. pont.

27 Uo., 68. pont. Az alaprendelet 13. cikke (2) bekezdésének c) és d) pontja szerint többek között a jogosult felhatalmazására van szükség az értékesítésre felkínáláshoz, az értékesítéshez vagy egyéb forgalmazáshoz.

71. A fellebbező e gyakorlati összefüggésben hivatkozik lényegében arra, hogy a jelenlegi rendszer működése problematikus, és hogy ha tágran értelmeznénk a hivatalos szervek által a 11. cikk alapján szolgáltatandó adatokhoz való hozzáférést, minden érintett esetében csökkennének az általános adminisztratív feladatok és az ügyleti költségek.

72. Jogszabályszerkesztési szempontból személy szerint rokonszenvesnek tartom ezt a megközelítést. Alapvetően üdvözlendő bármely olyan intézkedés, amelynek célja, hogy mentesítse az egyéneket a már a közigazgatási szerv birtokában lévő adatok szolgáltatásának kötelezettsége alól.

73. Pontosán ebben áll azonban a probléma: a fellebbező javaslata messze túlmutat mindenben, ami rendes körülmények között valamely jogszabályi rendelkezés értelmezésének lenne tekinthető. Egy ilyen értelmezés megváltoztatná a végrehajtási rendelet rendszerét és logikáját, összeegyeztethetlenné téve azokat az alaprendelet logikájával.²⁸ Egy ilyen jellegű bírósági beavatkozás egyúttal azonnali logikai ellentmondásokat idézne elő a jogszabály egészében.²⁹

74. Ezenfelül az ilyen elszigetelt, értelmezés útján történő beavatkozás számos új problémát is előidézhet. A (legalábbis az alaprendelet 14. cikkének (2) bekezdésében felsorolt fajokat vagy akár más fajokat is termesztő) mezőgazdasági termelők, köztük az olyan mezőgazdasági termelők feltehetően széles körére vonatkozó általánosabb adatok szolgáltatása esetén, akik sohasem használtak fel vagy kívántak felhasználni oltalmazott fajtákat a 14. cikk (1) bekezdése alapján, nem lehet átsiklani afelett, hogy a jogosultak olyan adatokhoz jutnának hozzá, amelyek messze túlmutatnak a szellemi tulajdonhoz fűződő jogaik védelméhez szükséges mértéken. Az így szolgáltatott adatok potenciálisan számos olyan egyéb kereskedelmi célra is felhasználhatók lennének, amelyek igen távol állnak a jogosultak díjazáshoz való jogának a meglévő ügyfelekkel szembeni védelmétől, vagy egyáltalán nem kapcsolódnak ahhoz.

75. A hivatalos szervek ezért a jelenleg hatályos uniós jog alapján nem válhatnak elsődleges adatszolgáltatóvá egy olyan rendszerben, amely a mezőgazdasági termelőkre és feldolgozókra támaszkodik, és amelyben – ahogyan ez az alaprendelet 14. cikke (3) bekezdésének ötödik és hatodik francia bekezdéséből egyértelműen kitűnik – a rendelkezések betartása kizárólag a jogosultak felelőssége.

76. Mindezen indokok alapján, ha a jelen szakaszban vázolt problémáknak valóban van némi valóságalapja, a Bizottságnak, amely úgy tűnik, hogy a tárgyaláson elismerte a jelenlegi uniós jogi végrehajtási rendelkezések némileg elavult jellegét, vissza kell térnie a tervezési szakaszhoz, és új rendszert kell kialakítania.³⁰ Némileg különös megkísérelni e felelősséget a Bíróságra hárítani, különösen a jelen ügybelihez hasonló jogszabályi környezetben, amelyben a rendszer általános logikájának megváltoztatása nélkül még egy jó szándékú, egy különálló rendelkezéssel kapcsolatos bírósági beavatkozás is vélhetően több problémával, mint megoldással járna.³¹

28 Fenti 61. pont.

29 Magán a végrehajtási rendelet 11. cikkén belül, de a végrehajtási rendelet egyéb rendelkezéseivel is – lásd a fenti 51–62. pontot.

30 Az uniós jogalkotó azon kötelezettségével kapcsolatban, hogy lépést kell tartania a társadalmi és gazdasági környezet alakulásával (vagy jogszabályai érvényessége vitatásának következményeivel kell szembenéznie) általánosságban lásd: a Confédération paysanne és társai ügyre vonatkozó indítványom (C-528/16, EU:C:2018:20, 139. pont); a Lietuvos Respublikos Seimas ügyre vonatkozó indítványom (C-2/18, EU:C:2019:180, 99. pont).

31 Hasonlóképpen lásd: a Schrems ügyre vonatkozó indítványom (C-498/16, EU:C:2017:863, 123. pont).

C. A második kérdés

77. A második kérdés két részből áll. A kérdést előterjesztő bíróság először is a végrehajtási rendelet 11. cikke (2) bekezdésének első francia bekezdése értelmében vett, „a mezőgazdasági termelés ellenőrzésében részt vevő hivatalos szerv” meghatározásával kapcsolatban vár felvilágosítást. A kérdést előterjesztő bíróság másodszor azt kérdezi, hogy visszatarthatja-e az ilyen hivatalos szerv a kért adatokat, ha az adatszolgáltatás költségekkel jár e szerv számára, amelyeket a jogosult mindazonáltal kész átvállalni.

78. Az általam az első kérdésre adni javasolt, a második kérdés megválaszolását feleslegessé tevő nemleges válasz ellenére mégis foglalkozom a kérdést előterjesztő bíróság második kérdésben foglalt két kérdésével arra az esetre, ha a Bíróság eltérően vélekedne arról, hogy miként kell megfogalmazni a végrehajtási rendelet 11. cikkének (1) bekezdése szerinti adatszolgáltatásra irányuló kérelmeket. Emellett, mivel semmi nem akadályozza a fellebbezőt vagy szellemi tulajdonhoz fűződő jogok egyéb jogosultjait abban, hogy a végrehajtási rendelet 11. cikke alapján bármikor újabb kérelmet terjesszenek elő, úgy vélem, hogy e kérdések némi általános és gyakorlati jelentőséggel bírnak, és érdemesek arra, hogy a Bíróság megválaszolja őket.

1. A második kérdés a) pontja: milyen szerv minősül „a mezőgazdasági termelés ellenőrzésében részt vevő hivatalos szervnek”?

79. A végrehajtási rendelet 11. cikke (2) bekezdésének első francia bekezdése értelmében a hivatalos szerv visszatarthatja az adatokat, ha „nem vesz részt a mezőgazdasági termelés ellenőrzésében”. „A mezőgazdasági termelés ellenőrzésében részt vevő” hivatalos szervnek minősül-e a jelen ügyben szereplőhöz hasonló olyan közigazgatási szerv, amely ellátja a mezőgazdasági termelőknek történő támogatásnyújtás monitoringját?

80. A fellebbező és a Bizottság nagyrészt egyező állásponton van, habár némileg eltérő indokok alapján. A fellebbező szerint a mezőgazdasági termelőknek nyújtott uniós támogatásokért felelős szerv a mezőgazdasági termelés ellenőrzésében részt vevő hivatalos szervnek minősül, mivel a támogatások jogszerűségének vizsgálata a mezőgazdasági termelés ellenőrzését igényli. A Bizottság úgy véli, hogy a szóban forgó fogalmat tágan kell értelmezni az adatszolgáltatáshoz való jog tényleges érvényesüléséhez. E fogalomnak magában kell foglalnia minden olyan hivatalos szervet, amely a mezőgazdasági termelésre vonatkozó adatokkal rendelkezik, ideértve a támogatások kifizetésére hatáskörrel rendelkező hatóságokat is.

81. Az ellenérdekű fél és a spanyol kormány ezzel ellentétes állásponton van. Az uniós támogatásokért felelős közigazgatási szerv nem vesz részt a növénytermesztés ellenőrzésében. Az uniós támogatások irányítása miatt e szervnek be kell szereznie a fajtákkal kapcsolatban bizonyos, az ilyen támogatásokat igénylő mezőgazdasági termelőkre vonatkozó adatokat annak megállapítása érdekében, hogy e fajták szerepelnek-e az uniós közös növényfajtajegyzékben. A közigazgatási szervnek azonban nem kell ellenőriznie, hogy e fajták oltalom alatt állnak-e, és kik a jogosultjaik. Ezen adatok nem lényegesek e szerv számára feladatainak teljesítése szempontjából.

82. Az uniós támogatások monitoringját ellátó közigazgatási szervek – szigorúan véve – kétségtelenül nem vesznek részt a mezőgazdasági termelésben. Nem igazán kételkedem azonban abban, hogy e kifejezés bármely észszerű értelmezése mellett e szervek egyértelműen részt vesznek a mezőgazdasági termelés *ellenőrzésében*.

83. Egyrészt még ha e szervek nem vesznek is részt a mezőgazdasági termelésben, az uniós támogatások monitoringját ellátó közigazgatási szervek ellenőrzik e termelést, mivel az uniós támogatások alkalmazási köre és összege a mezőgazdasági termelők termelési tevékenységeihez igazodik.³² Az ilyen szervek ezért természetesen részt vesznek a mezőgazdasági termelés ellenőrzésében, még ha nem is egy központi tervgazdaság értelmében véve „kontrollálják” a termelést, eldöntve például, hogy legyen-e a termelésnek felső határa, és ha igen, hol.

84. Természetesen jelentőséggel bír, hogy az ilyen közigazgatási szervek rendelkeznek-e általános ellenőrzési tevékenységeik körében a fellebbező által kértekkel pontosan megegyező típusú adatokkal. Ez azonban egy másik kérdés. Valamely közigazgatási szerv általánosságban akkor is részt vehet a mezőgazdasági termelés ellenőrzésében, ha ezen ellenőrzés nem terjed ki az adatok egy bizonyos típusára. Mindemellett a tárgyaláson elhangzott, hogy az ellenérdekű fél *rendelkezik* bizonyos, fajtákkal kapcsolatos lényeges adatokkal.

85. Másrészt a végrehajtási rendelet 11. cikkének (2) bekezdése már eleve tartalmaz több – meglehetősen tágan meghatározott – kivételt³³ az adatszolgáltatási kötelezettség alól, amelyek lehetővé teszik a hivatalos szervek számára a kért adatok visszatartását. E kivételeket azonban megszorítóan kell értelmezni a szabály fennmaradó része tényleges érvényesülésének biztosítása érdekében. „A mezőgazdasági termelés ellenőrzésében részt vevő hivatalos szerv” fogalmának túlságosan megszorító, például olyan értelmezése, amely e fogalom jelentését kizárólag azon szervekre korlátozza, amelyeket kifejezetten a végrehajtási rendelet 11. cikkének végrehajtására hoztak létre, gyakorlatilag lehetetlenné tenné, hogy bármely hatóságot „a mezőgazdasági termelés ellenőrzésében részt vevő hivatalos szervként” lehessen jellemezni.³⁴ E fogalmat ezért olyan észszerű módon kell értelmezni, amely biztosítja a jogosult (bizonyos) adatok hivatalos szervektől történő beszerzéséhez való jogának tényleges érvényesülését.³⁵

86. Ebből az következik, hogy az uniós támogatásnyújtás monitoringjáért felelős közigazgatási szerv a mezőgazdasági termelés ellenőrzésében részt vevő hivatalos szervnek minősül. Az ilyen szerv ennél fogva nem támaszkodhat a végrehajtási rendelet 11. cikke (2) bekezdésének első francia bekezdésében az adatszolgáltatási kötelezettség alól biztosított kivételre.

2. A második kérdés b) pontja: további költségek

87. A második kérdés b) pontjával a Bíróságot azon feltételek meghatározására kérik, amelyek mellett a hivatalos szerv visszatarthatja a kért adatokat, ha ezen adatok feldolgozása további költségekkel jár e szerv számára. Ezenkívül lényeges-e a válasz szempontjából, hogy a jogosult az adatszolgáltatásra irányuló kérelem előterjesztőjeként kész átvállalni e költségeket?

88. A fellebbező és a Bizottság szerint az adatok beszerzését meg kell különböztetni azok feldolgozásától: a hivatalos szerv csak akkor tarthatja vissza az adatokat, ha ezen adatok beszerzése – nem pedig feldolgozása – további költségekkel jár. A jelen ügyben nem vitatott, hogy a hivatalos szerv további költségek nélkül *szerezte be* az adatokat. A fellebbező és a Bizottság szerint mindenesetre a hivatalos szerv nem tagadhatja meg az adatszolgáltatást, ha az adatokat kérő személy kész viselni e költségeket.

³² A mezőgazdasági alapok irányításáért és kontrolljáért felelős kifizető ügynökségeknek olyan belső ellenőrzési rendszerrel kell rendelkezniük, amely kellő garanciát nyújt arra, hogy a kifizetések jogszerűek és megfelelőek legyenek. Ezen integrált rendszernek a következő elemekből kell állnia: számítógépes adatbázis, mezőgazdasági parcellaazonosító rendszer, támogatási kérelmek és integrált kontrollrendszer. Ez utóbbit illetően végre kell hajtani a támogatási kérelmek ellenőrzését a jogosultsági feltételek teljesítésének ellenőrzése céljából. Lásd többek között az 1306/2013 rendelet 59., 67., 68. és 74. cikkét.

³³ Lásd a fenti 8. és 62. pontot.

³⁴ Azért is, mert a tárgyaláson folytatott eszmecsereből kiderült, hogy mivel az alaprendelet és a végrehajtási rendelet szerinti elsődleges és alapvető ellenőrzéssel a jogosultat bízták meg, nem hoztak létre egy kijelölt nemzeti hatóságokból álló különleges hálózatot.

³⁵ Azon szabály erejét, amely alapján a hivatalos szerveknek ki kell szolgáltatniuk a jogszerűen kért adatokat, tovább növeli a végrehajtási rendelet 11. cikkének (4) bekezdése, amely szerint meg kell jelölni írásban a kért adatokhoz való hozzáférés megtagadásának okát.

89. Az ellenérdekű fél és a spanyol kormány véleménye szerint a hivatalos szerv kereséssel járó külön erőfeszítése hatást gyakorolna szervezetére és irányítására, és akár feladatainak szokásos teljesítésére is hatással lehet. Jóllehet a jogosult által kért adatok rendelkezésre állnak az ellenérdekű fél adatbázisában, különleges keresőfunkciót kellene azonban létrehozni ezen adatok adatbázisból történő kinyeréséhez. Az ellenérdekű fél arra hivatkozik, hogy nem rendelkezik a kért adatok létrehozásához szükséges keresés elvégzéséhez nélkülözhetetlen saját programozási kapacitással. Ehhez külső szolgáltató szolgáltatásait kellene igénybe vennie. Ennek becsült költsége körülbelül 6000 euró lenne.

90. Véleményem szerint végső soron a kérdést előterjesztő bíróságnak kell választ adnia e meglehetősen ténybeli kérdésre, és megállapítania, hogy az ügy körülményei között olyan jelentős további munkával jár-e a már rendelkezésre álló adatok kért feldolgozása, hogy a hivatalos szervtől nem várható el annak elvégzése. A következőkben mindazonáltal némi általános útmutatással szolgállok ezzel kapcsolatban.³⁶

91. Először is a végrehajtási rendelet 11. cikke (2) bekezdésének ötödik és hatodik francia bekezdése úgy rendelkezik, hogy a hivatalos szerv visszatárhathatja a kért adatokat, ha „az adat a hivatalos szerv feladatainak szokásos teljesítése során nem szerezhető meg”, vagy ha „az adat beszerzése csak további terhek vagy költségek árán biztosítható”.

92. Az ellenérdekű fél a tárgyaláson elismerte, hogy a kért adatok *rendelkezésre álltak* az adatbázisban, jóllehet azokat nem tudta *kinyerni* másik szolgáltató segítségével nélkül. A fent említett két kivétel valamelyikének hatálya alá tartozik-e ez a helyzet?

93. Elismerem ugyan az adatok *beszerzése és feldolgozása* közötti – az ellenérdekű fél és a Bizottság által helyesen hivatkozott – különbségtétel jelentőségét a papíralapú dokumentumokkal összefüggésben, nem vagyok azonban teljesen meggyőződve arról, hogy e megkülönböztetés nagy segítséget nyújtana az elemzéshez az elektronikus adatbázisokkal összefüggésben. Valószínűleg bármely nagy elektronikus adatbázis vagy adatkészlet az adatok (potenciálisan korlátlan) tárházát nyújtja. Az adatoknak a forrásból rendezett és hasznos módon történő kinyerésének szükségessége jelenti a gyakorlatban a valódi problémát és terhet.³⁷

94. Természetesen minden adatszolgáltatási kérelem igényel *némi munkát* az adatokkal rendelkező vagy valószínűleg rendelkező személy részéről. A Bíróságnak az uniós intézmények dokumentumaihoz való hozzáféréssel kapcsolatos ítélkezési gyakorlata szerint azonban a megfelelő ügyintézés érdekében a dokumentumokhoz való hozzáférés iránti kérelmek feldolgozásával járó munkateher nem lehet *aránytalan*.³⁸

95. Ezért ahelyett, hogy a dokumentum beszerzése és a dokumentum feldolgozása közötti különbségtételre összpontosítanánk, az adatok elektronikus adatbázisokból vagy adatkészletekből történő beszerzésével összefüggésben hasznosabb lehet a szükséges külön munka teljes mennyiségét megvizsgálni. Az adatszolgáltatásra irányuló kérelem nem utasítható el kizárólag azért, mert külön munkával jár. Sokkal inkább a szükséges külön munka *mennyiségét* kell alapul venni, és azt kell megvizsgálni, hogy e külön munka mikor válik *aránytalanná*.

³⁶ Természetesen azzal a megkötéssel, hogy az alábbiak csak akkor bírnak jelentőséggel, ha az eredeti kérelem valóban a végrehajtási rendelet 11. cikkének hatálya alá tartozik. Ha a nemzeti közigazgatási szervhez fajokkal kapcsolatban intéznek kérelmet, a jelen indítvány fenti 38–42. pontjában foglaltakkal összhangban a hozzáférésre és a további költségekre vonatkozó nemzeti jogot és annak elveit kell alkalmazni.

³⁷ Lásd többek között: 2017. január 11-i Typke kontra Bizottság ítélet (C-491/15 P, EU:C:2017:5, 34. pont). Más szóval az ilyen elektronikus adatbázisokkal és adatkészletekkel összefüggésben a valódi terhet legfőképpen valószínűleg a *feldolgozás* jelenti. Az információk voltaképpen rendelkezésre állnak, de megfelelő rendszerezés és szerkesztés híján ténylegesen használhatatlanok.

³⁸ Lásd például: 2014. október 2-i Strack kontra Bizottság ítélet (C-127/13 P, EU:C:2014:2250, 27. és 28. pont). Lásd még: a Typke kontra Bizottság ügyre vonatkozó indítványom (C-491/15 P, EU:C:2016:711, 41. pont).

96. A jelen esetben – amint azt a fellebbező és a Bizottság állítja – az adatok már rendelkezésre állnak az adatbázisban. Emellett mivel kifejezetten egyetlen hivatalos szervnek sem feladata az oltalmazott fajtákra vonatkozó adatok – akár más célból történő – összegyűjtése, az adatszolgáltatáshoz való jogot megfosztaná lényegétől, ha az adatszolgáltatást megtagadnák az adatok feldolgozásával járó költségek miatt.

97. E két megfontolás bizonyos jelentőséggel bír, különösen az elektronikus adatbázisok különleges összefüggésében. Felépítéstől és belső kialakítástól függően számos információ szerezhető be elektronikus adatbázisból, gyakran minimális erőfeszítéssel. A kaleidoszkópba nézéshez hasonlóan egy apró forgatás (egy parancs vagy kattintás) teljesen megváltoztathatja a képet.³⁹ Ebben az összefüggésben minden információtípus könnyebben kinyerhető, és viszonylag kis erőfeszítéssel hozzáférhető, miközben természetesen nem engedhető meg, hogy egyéni kérelmek magáncélú kutatási ügynökséggé változtassák a hatóságot.

98. Az észszerűség és arányosság szabályát kell ezért alkalmazni annak eldöntése során, hogy hozzáférést biztosít-e a hatóság a kért adatokhoz annak ellenére, hogy az adatokat előzetesen fel kell dolgozni. Ezen általános összefüggésben a kérdést előterjesztő bíróság feladata megvizsgálni a jelen ügy körülményei között, hogy a kért adatok kinyerése a hatóság által észszerűen nem elvégezhető, jelentős mennyiségű külön munkát igényel-e.

99. Ami végül a fellebbező azon ajánlatát illeti, hogy viseli a kért adatok adatbázisból történő kinyerésével járó külön költségeket, előjáróban meg kell jegyezni, hogy e kérdés nem azonos az adatokhoz való hozzáférés biztosításának kérdésével. A költségek a hozzáféréstől eltérő megfontolást képeznek. Az adatokhoz való hozzáférés biztosítására vagy megtagadására vonatkozó döntés nem függ attól, hogy valaki kész-e átvállalni a hatóságnál felmerülő költségeket.

100. Ez nemcsak a dokumentumokhoz való hozzáférésre vonatkozó szabályok logikájából következik, amelyben a hozzáférés a költségektől elkülönülő lépés, hanem az egyenlőség követelményéből is: a költségek viselésére való képesség (illetve annak hiánya) sohasem határozhatja meg a hozzáférést. Máskülönben csak azok férhetnének hozzá a dokumentumokhoz, akik fizetni tudnak.

101. Ezért miután úgy döntött, hogy hozzáférést biztosít a szükséges további munka észszerű mennyiségére tekintettel, a hivatalos szerv feladata következő önálló lépésként megállapítani, hogy az adatszolgáltatást kérő személynek kell-e viselnie az esetlegesen felmerülő költségeket. E tekintetben megint csak párhuzamok vonhatók az uniós intézmények dokumentumaihoz való hozzáféréssel vagy a közzféra információinak további felhasználásával. Különösen az 1049/2001/EK rendelet úgy rendelkezik, hogy a másolatok elkészítésének és elküldésének költsége a kérelmezőre áthárítható, jóllehet ez a díj nem haladhatja meg a másolatok elkészítésének és elküldésének tényleges költségét.⁴⁰ Ezenfelül a 2003/98 irányelv úgy rendelkezik, hogy azokban az esetekben, amikor a dokumentumok további felhasználására díjat számolnak fel, e díjak a dokumentumok feldolgozásának, rendelkezésre bocsátásának és terjesztésének határköltségeire korlátozódnak.⁴¹

102. E szabályokat analógia útján alkalmazva a jelen összefüggésben észszerűnek tűnik, ha az adatszolgáltatásra kért hivatalos szerv az adatok feldolgozásával kapcsolatos tényleges további költségeinek erejéig az adatszolgáltatás miatt felmerülő költségek megfizetését kéri a jogosultaktól.

39 Lásd: a Typke kontra Bizottság ügyre vonatkozó indítványom (C-491/15 P, EU:C:2016:711, 45. és 46. pont).

40 Lásd az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság dokumentumaihoz való nyilvános hozzáférésről szóló, 2001. május 30-i 1049/2001 európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2001. L 145., 43. o.; magyar nyelvű különkiadás 1. fejezet, 3. kötet, 331. o.) 10. cikkének (1) bekezdését.

41 Lásd a 2003/98 irányelv 6. cikkét.

103. A végrehajtási rendelet 11. cikkének (2) bekezdését tehát úgy kell értelmezni, hogy az lehetővé teszi a hivatalos szerv számára a kért adatok visszatartását, ha a már rendelkezésre álló adatok feldolgozása valószínűleg az érintett szerv által észszerűen nem viselhető, aránytalan munkateherrel jár.

V. Véggövetkeztetések

104. A fenti megfontolások tükrében azt javaslom a Bíróságnak, hogy a Thüringer Oberlandesgericht (tübingiai regionális felsőbíróság, Németország) által feltett kérdésekre a következőképpen válaszoljon:

- A közösségi növényfajta-oltalmi jogokról szóló 2100/94/EK tanácsi rendelet 14. cikkének (3) bekezdésében biztosított eltérés érvényesítésének végrehajtási szabályairól szóló, 1995. július 24-i 1768/95/EK bizottsági rendelet 11. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy e rendelkezés alapján konkrét oltalmazott fajtákra tekintettel kell megfogalmazni a hivatalos szervekhez intézett adatszolgáltatási kérelmeket. E rendelkezés mindazonáltal nem akadályozza a tagállamokat abban, hogy a nemzeti jog alapján hozzáférést biztosítsanak a hivatalos szervek fajokkal kapcsolatos adataihoz.
- Az uniós támogatásnyújtás monitoringjáért felelős közigazgatási szerv a mezőgazdasági termelés ellenőrzésében részt vevő hivatalos szervnek minősül. Az ilyen szerv ennél fogva nem alkalmazhatja az 1768/95 rendelet 11. cikke (2) bekezdésének első francia bekezdésében az adatszolgáltatási kötelezettség alól biztosított kivételt.
- Az 1768/95 rendelet 11. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az lehetővé teszi a hivatalos szerv számára a kért adatok visszatartását, ha a már rendelkezésre álló adatok feldolgozása valószínűleg az érintett szerv által észszerűen nem viselhető, aránytalan munkateherrel jár.